

"אין מגלחים", ומשמע דוקא גילוח (בתער), אבל להסתפר (במספריים וכיו"ב) — מותר. ועפ"ז אם יום גזיות השערות של תינוק שמלאו לו ג' שנים (אפשרניש) חל בר"ח — מותר לעשות התספורת בר"ח, כיון דהוי תספורת ולא גילוח³.

אבל אדה"ז שינה מלשונם וכתב" שלא להסתפר", דהיינו אפילו תספורת⁴. ועפ"ז אין לעשות התספורת בר"ח⁵.

וכן נראה למעשה, שכיון שעכ"פ מידי ספק לא יצא, לכן אין לעשות התספורת בר"ח אלא (תיכף) לאחר ר"ח⁶.

סימן רסא

סעיף ד

יש אומרים שמצות עשה מן התורה להוסיף מחול על הקדש באיסור עשיית מלאכה.

בגדר מצות תוספת שבת אפשר לומר שני אופנים¹:

א. זמן התוספת הוא בגדר קדושה, דהיינו שהזמן הסמוך לשבת (בין מלפניו ובין מלאחריו) נתקדש מצד סמיכותו לשבת².

(עיין שו"ע אדה"ז סי' תנה סט"ו וט"ז) שבמקום מצוה אמרינן "שומר מצוה לא ידע דבר רע".

(6) ע"פ לקו"ש חיי"ג ע' 265. וראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 397.

סימן רסא

שיטת אדה"ז בזה.
 (2) ובזה גופא שני אופנים: א. הקדושה היא התפשטות מקדושת השבת. אשר נמשכת ומתפשטת על הזמן הסמוך לשבת. ב. הקדושה אינה התפשטות מקדושת השבת, כ"א דין תורה שיש קדושה (עצמית) על הזמן הסמוך לשבת (ראה לקו"ש חט"ז ע' 234 הערה 24. וראה שם ע' 235 הע' 30-31).

(3) ובפרט ע"פ הירדע שתספורת ג' שנים דבר גדול הוא כמנהגי ישראל. ועיג"כ שע"ת אר"ח סו"ס תקלא.

(4) וגם הוסיף שהוא "מפני חשש סכנה" (ולא — איסור). וחמירא סכנתא מאיסורא.
 (5) ומה גם דהתספורת לא הוי מצוה ממש

(1) אם יש נפק"מ בין שני אופנים אלו לענין לצאת י"ח סעודת שבת בומן התוספת — ראה לקמן הערות וביאורים לסי' רסו ס"ג.
 ובאם יש נפק"מ לענין אם צריך לקבל תוספת שבת או שזה חל מאליו — ראה לקו"ש חט"ז ע' 233 ובהערה 24, וחיי"ט ע' 58 הערה 21 — משמעויות שונות בזה. ואכ"מ. וראה לקמן הערות וביאורים לקו"א סי' זה סק"ג —

ב. הזמן עצמו אינו בגדר קדושה כלל³, אלא כיון שהוא סמוך לשבת, לכן חל על האדם חיוב הכנה לשבת בזמן זה.

ומלשון אדה"ז כאן⁴ משמע, שגדר תוספת שבת אינו גדר קדושה⁵, אלא הוא גדר מצוה, או איסור, על האדם⁶, אשר מתבטא "באיסור עשיית מלאכה" בלבד⁷. וכן משמע מלשון אדה"ז לקמן⁸ "מקבלים תוספת שבת עליהם ונאסרין בעשיית מלאכה".

וכן משמע מדבריו לעיל⁹ שכתב "נהגו בקהלות הקדושות, שכל שהוא סמוך לשבת כחצי שעה או שעה, שמכריז ש"צ להכין עצמן לשבת, שצריך להוסיף מחול על הקודש". דהתיבות "שצריך להוסיף מחול על הקדש" היא הוספת אדה"ז על לשון הרמ"א שם, וכוונתו בזה דהחיוב "להכין עצמן לשבת" סמוך לשבת, הוא מצד החיוב "להוסיף מחול על הקדש". שמצד סמיכותו לשבת, חל עליו חיוב ההכנה לשבת.

וכן מוכח גם מ"ש בהל' פסח¹⁰ "ואף להוסיף מחול על הקדש אין צריך כי אם לענין שביתת יו"ט ממלאכה .. אבל לענין שארי דברים התלויים בקדושת היום כגון מצות מקרא קודש .. אין צריך להוסיף מחול על הקודש"¹¹.

קונטרס אחרון

סעיף קטן ג

אלא שקיבל עליו סתם תוספת שבת, כמו שמצות התורה היא להוסיף מחול (על הקדש) אף בלא תפלה, ודומיא דתוספת יוה"כ שהיא בקבלה

הא'). מני"ח מצוה שכג אות א.

(8) בסוף סי' זה. וראה גם לשון המג"א שם.

(9) סי' רנו.

(10) סי' תצא ס"ג.

(11) ע"פ לקו"ש חי"ט ע' 58. וחט"ז ע'

4-233 הערה 24 ובשוה"ג שם.

המבואר כאן הוא בכללות, אך ראה בלקו"ש

הנ"ל שם בפרטיות ובאריכות יותר ע' 6-231.

ואכ"מ.

(3) אפילו לא כאופן הב' שבהערה שלפניו.

(4) ועד"ז הוא בשו"ע אדה"ז ר"ס תרח.

(5) וכן יש לדייק מלשון שו"ע הב"י כאן

ס"ב (וראדה"ז כאן ס"ה. ובסי' תרח ס"ג):

"רצה לעשותו כולו תוספת כו"י" (ולא —

"קודש כו"י").

(6) וכן משמע פשוט הלשון בשו"ע הב"י

(כאן ס"ב. ור"ס תרח) "שצריך להוסיף מחול

על הקודש" — ע"פ הברייחא דיומא (פב, ב).

(7) ראה תוס' כתובות מז, א ד"ה דמסר (בתי

בלבד .. הביה"ש הוא בכלל התוס' בעל כרחו אף אם הוא יום, כיון שהוא סמוך לחשכה ממש, ואף שלא קבלו, הרי מקובל ועומד הוא מהר סיני.

את דין קבלת תוספת שבת אפשר לבאר בשני אופנים¹:

א. המצוה היא שהאדם יקבל על עצמו את התוספת, וע"י קבלתו הוא נאסר בעשיית מלאכה בזמן התוספת. ואם עבר ולא קיבל עליו את התוספת, אינו נאסר במלאכה, ומותר לו לעשות מלאכה עד כניסת השבת (ביה"ש).

ב. אפילו אם האדם לא קיבל על עצמו תוספת שבת, חל עליו איסור עשיית מלאכה (בזמן התוספת) בעל כרחו. דהיינו, שהתורה אסרה לעשות מלאכה זמן (מסויים)² לפני שבת.

ויש להעיר מדברי אדה"ז כאן שמחלק בזה: דב"סמוך לחשכה ממש אף שלא קבלו הרי מקובל ועומד הוא מהר סיני", כיון ש"ביה"ש הוא בכלל התוספת בעל כרחו אף אם הוא יום". משא"כ קודם לכן הרי זה תלוי בקבלת האדם³.

סימן רסב

סעיף א

צריך אדם לסדר שלחנו בע"ש ללילי שבת, ויציע המטות שיושבים עליהם, ויתקן כל עניני הבית, שימצאנו ערוך ומסודר בכואו מבהכ"נ שזהו כבוד השבת.

הלכה זו בגדר "כבוד שבת" מקורה בגמ'¹, ושם מובא בנוגע לזה גם

(קצט. ג ואילך). וש"נ. ולדעתו רוב הראשונים ס"ל דצריך לקבל ע"ע התוספת). שו"ת חלקת יואב א"ח סי' ל.

(2) ראה תוס' ר"ה ט, א (ד"ה ור"ע). תוס' ור"ן ביצה ל, א. ועוד. וראה דרכי משה כאן. שד"ח כללים מערכת חיו כלל נד.

(3) ע"פ לקו"ש חט"ז ע' 233. וראה גם לקו"ש חט"ט ע' 58 הערה 21.

(1) [אין זו החקירה המובאת לעיל (הערות וביאורים לס"ד) בגדר מצות תוספת שבת, אלא החקירה כאן היא בגדר קבלת תוספת שבת. ושני אופנים אלו אפשר לומר גם אם נאמר שגדר התוספת הוא גדר קדושה (ראה לקו"ש חט"ט ע' 58 הערה 21. אבל ראה לקו"ש חט"ז ע' 233 הערה 24.

בענין חקירה זו ראה — ס' תוספת שבת כאן סקי"ג. ביאור הרי"פ פערלא עשה לד